

Rapport

Lokalekonomisk analys för Svensköpsbygden 2017

Sammanfattning

LEA är ett verktyg, en metod, som visar hur medvetna val av lokalbefolkningen kan skapa sysselsättning och lokal tillväxt. LEA kan ligga till grund för upprättande av lokala handlingsplaner och kan liknas vid en ekonomisk marknadsundersökning.

Som en del i förstudien "Matlandet MittSkåne" 2017 görs Lokalekonomiska analyser (LEA) på tre mindre orter: Ludvigsborg, Stehag och Svensköp.

LEA-processerna leds av projektledare Anna Eklund.

I arbetet med LEA för Svensköpsbygden har Carolin Holmqvist, Eva Andersson, Sven Eriksson och Ingela Brickling deltagit tillsammans med Anna Eklund.

Arbetsgruppen har under ett par månader bearbetat statistik och samlat in underlag från myndigheter och företag för att få ett bra utgångsläge för analysen. Gruppens målsättning var att i första hand redovisa tjänster och yrkesgrupper som saknas i bygden och därigenom ger möjlighet för utveckling och nyetablering av lokala företag samt att föreslå realistiska, gärna mätbara mål för bygdens utveckling.

Totalt har de fastboende i området ett årligt konsumtionsutrymme om drygt 80 miljoner kronor. Arbetsgruppen uppskattar dock att året runt-befolkningen använder närmare 90 % eller 70 miljoner av sin ekonomiska kapacitet utanför Svensköpsbygden. Detta läckage kan minskas genom att den lokala marknaden förstärks.

Det finns stora möjligheter att utveckla den lokala marknaden inom bland annat lokal livsmedelsproduktion, bygg- och servicesektorn samt besöksnäringen. Inom olika tjänsteföretag är det intressant att bo på landsbygden och driva till exempel IT-företag, musikproduktion och liknande hemifrån. Med en tillförlitlig bredbandsuppkoppling är detta fullt möjligt.

Arbetsgruppen har redovisat materialet och diskuterat innehållet med Svensköps Byförenings styrelse vid ett sammanträde i juni 2017. Det är vår förhoppning att analysen kommer att bli ett användbart verktyg för kommande utvecklingsarbete i Svensköpsbygden.

Rapporten finns tillgänglig för byborna via hemsida och Byanytt.

Det finns många positiva möjligheter att ta fasta på, men rapporten utgör endast ett underlag för att börja jobba mot målet att öka Svensköpsbygdens attraktionskraft, förbättra servicenivån lokalt och utveckla möjligheter för lokala företag.

Det gäller att göra bygden synlig och detta arbete måste pågå hela tiden.

Arbetsgruppen vill också gärna uppmärksamma det faktum att, både vi och många andra, upplever att det finns en god "byanda" i bygden.

Vi har många aktiviteter under året som initieras av såväl företagare som föreningsaktiva personer. Genom att ständigt berätta om vår bygd, våra fördelar och framgångar, stärker vi vår goda atmosfär och viljan hos många att hjälpa till att befästa Svensköpsbygden som en metropol med framtidstro. Kraften som finns i att vi gemensamt tar ansvar för och månar om bygemenskapen kan inte överskattas.

Geografi

Vid beställningen av material för den lokalekonomiska analysen från SCB, avgränsade vi området så här:

Svensköpbygden bestående av nio byar (Bylycke, Elmhult, Harphult, Hulta, Högstad, Killhult, Maa, Svensköp och Östensköp), samt Timan och Råset.

Statistiska Centralbyråns underlag

Inom området fanns vid årsskiftet 2016/17 **476 invånare** fördelat på 208 hushåll.

När det gäller befolkningsutvecklingen skedde 2015 ett viktigt trendbrott. Då ökade antalet invånare för första gången sedan 2007.

År	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Män	237	236	237	232	220	220	216	222	230	247
Kvinnor	220	219	211	209	213	214	216	205	216	229
Totalt	457	455	448	441	433	434	432	427	446	476

Befolkning 2016-12-31 i åldersklasser

Kön	0-6 år	7-15 år	16-24 år	25-44 år	45-64 år	65-år	Totalt
Män	25	26	12	57	73	54	247
Kvinnor	22	22	14	56	65	50	229
Totalt	47	48	26	113	138	104	476

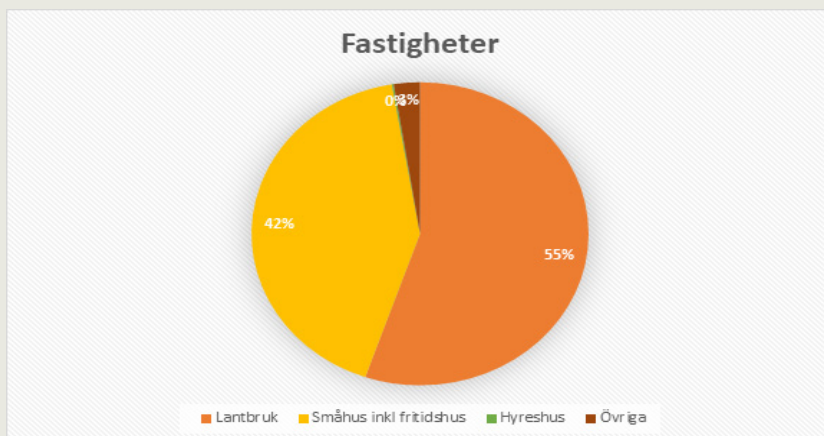
Det är glädjande att konstatera, att vi under de senaste två åren upplevt en "baby-boom" i bygden! Vi kan se både ungdomar födda i bygden som väljer att bilda familj och stanna kvar där man har sina rötter, och nyinflyttade barnfamiljer som skaffar fler barn.

Under 2016 räknade vi till inte mindre än 16 nyfödda i det lite större geografiska område som är Kilhults skolas upptagningsområde. Tittar man på de inflyttade personerna så ser man, att lejonparten är födda ca 1975 och framåt medan de utflyttade är mer jämnt fördelade åldersmässigt. Arbetsgruppen framhåller gärna hur positivt detta är för livskraften och utvecklingsmöjligheterna i området.

Fastigheter

Inom området finns 197 bebodda och 362 obebodda fastigheter, totalt 559 stycken.

”Obebodda fastigheter” avser fastigheter där det inte finns någon folkbokförd person. En stor del av dessa är fritidshus.

Arbetsgruppen har tittat närmare på fastighetsförsäljningarna i området från 2012 och framåt och jämfört priserna med taxeringsvärdena.

Kvoten pris/taxeringsvärde förefaller generellt sett ha ökat något. Vi tors nog hävda en svag prisökning på försålda fastigheter under den senaste femårsperioden.

Dessutom ser vi tydligt det generationsskifte som pågår; det har skett dubbelt så många fastighetsförsäljningar under 2015 och 2016 som under tiden 2012-2014. Trenden verkar fortsätta hittills under 2017.

Föreningslivet

På en liten ort spelar föreningslivet ofta en mycket viktig roll, och Svensköpsbygden är ett bra exempel på det. Föreningslivet engagerar många, erbjuder både fysisk träning och social samvaro och är också en viktig brygga till bygdens historia. Närheten till föreningarnas aktiviteter är angeläget. Man behöver inte köra till tätorterna några mil bort, mycket finns på hemmaplan. På byföreningens hemsida svenskop.com finns alla föreningar listade med namn på kontaktpersoner.

EFS Missionsförening (Evangeliska Fosterlands Stiftelsen) har lång tradition i bygden. På EFS' hemsida kan man läsa: ”Evangeliska Fosterlands Stiftelsen (EFS) är en självständig rörelse inom Svenska kyrkan. Följaktligen är EFS inte en frikyrka, utan står på samma lutherska bekännelses grund som Svenska kyrkan. EFS pastorer är prästvigda av biskop i Svenska kyrkan. Men organisatoriskt är EFS en självständig rörelse, med en lokal-, en regional- och en riksnivå, ledda av demokratiskt valda styrelser.”

EFS Scout bedriver scoutverksamhet och är en fristående samverksansorganisation med Scouterna Sverige. Fredagkvällar samlas barn och ungdomar med sina ledare i missionshuset som ligger i Killhult. Varje år arrangeras hajker på nära håll och ibland långt hemifrån. Läs mer om EFS på efshorbykrets.se.

Frosta Härad's Hembygdsförening är verksam över ett stort område, Frosta härad, som var ett härad i mellersta Skåne, i dåvarande Malmöhus län. I häradet och socknar utövades den kommunala självstyrelsen på landsbygden under flera århundraden. Den särskilda organisation som häraderna haft för sin verksamhet försvann genom 1862 års kommunalförordningar. Frosta härad motsvaras idag av delar av Hörby kommun, Höörs kommun och Eslövs kommun. Föreningen har till uppgift att främja hembygdsvård och hembygdsforskning samt vårda såväl vårt kulturarv som vår natur- och kulturmiljö. Läs mer på www.hembygd.se/frosta-harad.

LRF, Lantbrukarnas Riksförbund, har en kommungrupp i Hörby som är en av landets 234 kommungrupper. I denna ryms bl a Svensk-Åspinge LRF-förening, som dock befinner sig i slutskedet av sin tillvaro och kommer att upphöra. Antalet lantbrukare och medlemmar har minskat stadigt, och därmed underlaget för nyrekrytering till LRF.

Svensköps Byförening kallades tidigare för "byråd", men blev 2009 omstöpt till en ideell förening. När föreningen formellt bildades var tanken att alla bygdens föreningar, skolan och kyrkan skulle ha representation i byföreningen. Så blev det också, och därmed blev byföreningen ett slags paraply för all verksamhet i bygden. Det är ett antal evenemang som årligen genomförs i byföreningens regi; majbål på Valborgsmässoafton, turistcafé på sommaren, dans kring midsommarstången och julmarknad i november. Många flitiga händer hjälper till att hålla liv i traditionerna. Aktiviteterna bidrar i hög grad till att stärka gemenskapen i byn. Hemsidan heter www.svenskop.com.

Kilhults skola och Björnligans förskola är viktiga för bygden. I skolan finns barn i åldern 6-12 år, här finns också förskoleklass och fritidshem. I förskolan finns barn mellan 1-5 år. Undervisningen i Kilhults nya skola började 1952, från 1966 samlade man småskoleundervisningen här efter att Elmhults småskola lades ned. Från 1 juli 1966 har det inte funnits någon sjunde eller åttonde klass i Kilhults skola. Högstadiet finns i Hörby.

Landsbygdsskolorna i Hörby kommun har de senaste åren varit föremål för stor uppmärksamhet. Kommunpolitiska ställningstaganden kring deras vara eller inte vara har fått bybor i Askeröd, Östraby, Öneköp och Svensk-Åspingebygden att gemensamt ta strid för skolorna. Vi är många som menar att landsbygdsskolornas betydelse för såväl de mindre barnens trygghet som bygdernas utveckling och överlevnad inte kan överskattas.

Den namninsamling som genomfördes våren 2017 till stöd för landsbygdsskolorna visade ett närmast enormt engagemang i frågan, inte mindre än 4790 personer undertecknade uppmaningen att skolorna ska utvecklas, inte avvecklas. Skola, företagande, föreningsliv – allt hänger samman.

Malmöhus

START P4 PROGRAM A Ö TABLA LÄTTLISTOR ARKIV OM... TIPS!

Hörby

De vägrar låta byskolorna försvinna

Publicerat senast 7 juli kl 16:00

Namninsamlare: Landsbygdsskolorna ska utvecklas
(2 511 st)

Sara Jonsson och Ingela Brückling lärmar över namninsamlingen till kommunstyrelsens ordförande, Susanne Malar. Foto: Mikael Thorsjö.

I dag lämnades de namnlistor som samlats in till stöd för landsbygdsskolorna i Hörby kommun till kommunstyrelsen.

I februari kom en skolutredning i Hörby kommun, med olika scenarier för kommunens framtida skolsituation. Utredningen väckte en oro för vad som skulle ske med kommunens fyra landsbygdsskolor: Kilhults skola, Långareds skola, Östraby skola och De la Gardies skola i Österstad.

Samarbetsgruppen Hörde landsbygdsskolorna i Hörby kommun bildades och började samla in namn till stöd för att bevara och utveckla landsbygdsskolorna, och inte avveckla dem.

Idag kom tre representanter från arbetsgruppen, Ingrid Persson, Östraby, Ingela Brückling, Svensk-Åspinge och Sara Jonsson, Långared till kommunstämman, med en lockert bunt namnlistor i en tygkassa.

– Det känns bra, det är ett väldigt delmål för arbetsgruppen att vi har kommit så här långt, och att fantastiskt många människor valt att skriva under namninsamlingen, säger Ingela Brückling från Svensk-Åspinge.

Vartor valt att lämna över namnen just i dag?

– I dag ska kommunstyrelsen träffas och diskutera kommunchefens förslag till hur

Svensköps Idrottsförening, SIF, bildades 1949. Fotboll är den största verksamhetsgrenen i föreningen, men här finns också knattefotboll, tabata, gympa och en cykelsektion. I augusti varje år arrangeras Tour de Svensköp, en cykeldag för hela familjen. På Linderödsåsen finns många vackra cykelvägar att utforska.

SIF äger Svensköpsgården som både fungerar som samlingslokal med omklädningsrum, men också kan hyras till olika festligheter, kaffestunder eller andra arrangemang. Gården används vid årsmöten, föredrag och informationsträffar. För närvarande är lokalen vissa tider upplåten till linedance och qigong. Det är gott om aktiviteter i bygden! SIFs hemsida finns på adress www.laget.se/SIFUNITED.

Bokcirkeln kallades den sammanslutning av kultur- och historieintresserade personer som under många år arbetade med publicering av böcker om bygden, dialektord, fastighetsinventering, vykort m m - ett fantastiskt arv till kommande generationer. En annan kulturskatt i byn är **Ola Ols' museum** som har många besökare varje år, inte minst personer som släktforskar och söker sina rötter. Museet är skapat och drivs av Bertil Stridh i Killhult.

Inkomster

Det geografiska området har 120 arbetsställen varav 13 med en eller flera anställda. De flesta arbetsställena är enskilda firmor inom olika branscher. De är alla "aktiva" i statistisk mening, men vi vet ju att en hel del har blygsam verksamhet just nu.

Disponibel medelinkomst*) år 2015 per hushåll

Svensköpsbygden	Kommunen	Riket
388 000 kr	395 000 kr	450 000 kr
388 000 kr x 208 hushåll = 80 704 000 kronor / år		

*) *Disponibel inkomst = Förvärvs- och kapitalinkomster minskat med inkomstskatt och ökat med skattefria ersättningar t ex barn- och bostadsbidrag.*

Disponibel inkomst är det inkomstbegrepp som bäst speglar köpkraften och levnadsstandarden för olika grupper i samhället.

Hur använder vi den disponibla inkomsten?

SCB beskriver 12 varuslag inom vilka 2900 hushåll i landet ("tätort" resp. "glesbygd") har skattat sina utgifter. Utifrån detta material har vi sedan översatt siffrorna för Svensköpsbygden.

Vi har valt att jämföra oss med "glesbygd" som har en något lägre disponibel inkomst än "tätort". Tabellen visar alltså hur fastboende i Svensköpsbygden väljer att använda den disponibla inkomsten. En viss försiktighet är som oftast påkallad när man analyserar det statistiska materialet, men siffrorna ger god vägledning hur spridningen ser ut.

Arbetsgruppen gör en bedömning att ca 9-10 miljoner kronor konsumeras i bygden och resterande 70 miljoner kronor utgör således ett läckage från den lokala marknaden. Detta stora läckage kan minskas genom att den lokala marknaden förstärks. **Frågan är bara hur?**

Varuslag	Utgifter		Arbetsgruppens bedömning av vad som "läcker ut" från området
Köpta livsmedel 12 %	9,7 mkr	Ungefär 25 % av beloppet använder vi för inköp i lanthandeln för närvarande – hur kan det öka?	7,0 mkr
Utemåltider 3,5 %	2,8 mkr	Mat för avhämtning, kafé, besöksmål, skolmat	2,5 mkr
Alkohol 1,2 %	1,0 mkr	Alkoholinköp görs utanför bygden	1,0 mkr
Tobak 0,7 %	0,6 mkr	En del av tobaksinköpen görs i lanthandeln	0,3 mkr
Förbrukn.varor 2 %	1,6 mkr	Allt ifrån bomull till rakhyvlar och rengöringsprodukter m m	1,0 mkr
Hush.tjänster 8 %	6,5 mkr	Barntillsyn, försäkringar, frisör, massör, bygglov m m	5,0 mkr
Kläder, skor 4,6 %	3,7 mkr	Såväl inköp som lagning och tvätt av kläder	3,6 mkr
Möbler, husgeråd 5 %	4,0 mkr	Tvättmaskin, spis, hushållstjänster m m	4,0 mkr
Bostad 26 %	21,0 mkr	Såväl alla boendets kostnader som underhåll och reparationer – här finns ett antal olika företag i bygden	18,0 mkr
Hälso- och sjukvård 2 %	1,6 mkr	Inget på närmare håll än Hörby och Tollarp	1,6 mkr
Transport 15 %	12,1 mkr	Här ryms inköp av bil m m, men också reparationer och underhåll av fordon och sådana företag finns	12,0 mkr
Fritid och kultur 20 %	16,1 mkr	Bred sektor med bl a veterinärer, optik, resor, får, höns, häst, ponny, trädgård	15,8 mkr
Summa 100 %	80,7 mkr		71,8 mkr

Slutsatser och tänkbara mål:

1. Svenskösbygden ska ha **550 åretruntboende** senast år 2020.

Detta når vi genom att:

- gemensamt verka för att skola och förskola finns kvar i Killhult
- göra bygden synlig och intressant bland annat via sociala medier (byföreningen har för avsikt att ta fram en eller fler korta filmer om bygden som publiceras digitalt)
- identifiera vilka företag som behövs/saknas och diskutera hur vi kan inspirera till etablering av nya företag i bygden
- samtal med bygdens ungdomar – vilka förslag har de, vad ser de i kristallkulan?
- samtal med bygdens seniorer – erfarenheter och önskemål om aktiviteter?
- stimulera nybyggnation av hyreslägenheter
- kontakta ägare till obebodda fastigheter – vill man sälja?
- starta utvecklingsbolag med fokus på byggnation, företagande m m
- regelbunden dialog med kommunföreträdare

Svensköpstårtan, komponerad av Bengt Sandell, och bredvid den en av Einar Anderssons huggkubbar.

Närmare 700 stycken har sett dagens ljus hittills och den trevliga kubben kan med fog utses till bygdens egen souvenir.

2. Lokalknaden varierar mellan höst-vinter-vår och sommarmånaderna. Befolkningen är större under sommaren tack vare de **fritidsboende**. Kanske några av dessa är intresserade av att bli åretruntboende?
3. **Naturtillgångarna** med skog och vildmark lämpar sig väl för att utveckla fritidsaktiviteter året runt. Orörd natur och avsaknaden av ljus- och ljudförroreningar är en stor tillgång som efterfrågas både av fastboende som nationella och internationella turister. Genom samarbete mellan olika aktörer och företag kan bli paketlösningar med boende och upplevelser bli säljbara produkter.

4. Det omfattande **föreningslivet** i bygden är en stor tillgång när det gäller förankring, marknadsföring och genomförande av olika satsningar. Det är också en viktig plattform för att stärka gemenskapen i byn.
5. Och varför inte: En lokal pub, fixar-tjänster, bageri, café, pizzeria, grönsaksodlare, förädling av livsmedel såsom bär, svamp och viltkött, samskningscentral, laddstation för elbilar, cykelreparatör, distriktssköterska, ridskola, hunddressyr, skomakare, advokat, reklambyrå kostrådgivning.....

6. VILKA IDEER HAR DU?

